ناوبانگ لە دوو قۆناغی جیاواز…
راستی بەهادین

بە ناوبانگ بوون یەکێکە لە ئارەزووە گەورەکانی مرۆڤ، لە کۆنەوە تا ئێستا، هێزێکی پاڵنەر و کاریگەرە بۆ گەیشتنی مرۆڤ بە ئاستی ڕێبەرایەتی و لێپرسراوێتی، ئەم حەزە لە خەسڵەتی مرۆڤدا کۆنە و پەیوەندی بەو ململانێیانەوە هەبووە مرۆڤەکان لە قۆناغە جیاجیاکانی ژیانیان کردوویانە لەگەڵ یەکتردا، ناوبانگ بوون کارکردنە لە سەر لە خود ناسین و گەیشتنی وێنای خۆی و شێوەی، روخسار و ڕەنگ ی، داهێنان و تواناکانی بۆ خەڵك، ئەڵبەتە بە زۆرترین خەڵك، ئەمەش مافێکی سروشتی مرۆڤە،
بەڵام دوو جۆر ناوبانگ هەیە
ئەرێنی و نەرێنی
ئەرێنی ئەم جۆرەیان لە لایەن یاسا و ڕێسا ریگەپێدراوەکان ڕەوایەتی پێدەدرێت، ئەو ڕەوایەتیە ناوبانگی ئەرێنی بەو مرۆڤانە دەبەخشن، ئەو مرۆڤانە بە نەمری دەمێننەوە، ناوبانگی ئەرێنی لەگەڵ تەمەن نیە، پاش مەرگیش کاریگەری ئەمێنێتەوەوە، نەوەکانی دواتریش ئەتوانن شانازی پێوە بکەن،

هەردوو ڕووەکەی (ئەرێنی و نەرێنی)لە لایەن مرۆڤەوە هەوڵی گەورە بۆ دەدرێت، دیارە هەر قۆناغە و کەرەستە و هۆکارێك ڕۆڵی بینیوە لە گەیشتن بەم ئامانجە، کەرەستەکانی رابردوو(سوارچاکی و ئازایەتی و راووشکار، جوانی و دەنگ خۆشی)
لە ئێستادا (بینەر و زۆری لایک و کۆمێنت هتد..)

لەم قۆناغە ناو بانگی ئەرێنی بە ئاسانی بە دەست نایەت، لە بەر قووڵ بوون و گەورە بوونی ململانێیەکان لە ناو یەکتردا، وە پێشبڕکێیەکان خێراتر بوون، وە خودی ناوبانگ تەمەنی دەوێ، قوربانی و شەو نخونی، توانای گەورەی دەوێ تا بتوانی بکەویتە بەر دڵان و وینای بینینی خەلك،

ئەوەی ئێستا لە دنیای سۆشیاڵ میدیادا هەیە هەر لە سوکایەتی کردن بەیەک و شکاندنی یەکتر و تا ئەوەی وەک بوکەڵەیەکی سەکسیش خۆیان دەردەخەن ، جۆرەکی ناشرینی بەدەستهێنانی ناوبانگە تەمەنەکی کەم بە شێوەیەکی ناشرین دەکەونە بەرچاوی خەڵیکی و دواتر نامێنن.

لە وڵاتە پێشکەوتووەکانی دنیادا بۆ دەستهێنانی ناوبانگ، بە هیچ شێوەیەك ئاسان نیە، کەسانی نائاسایی و، بەتوانا و بە بەهرە، هەرگیز ڕێگەیان پێنادرێت لە ڕێگەی میدیاوە دەربکەون و بەناوبانگ بکرێن. هاوکات خەڵکەکەش کە کەسایەتیەك تەواو لێهاتوو نەبێت لە بوارەکەی خۆیدا، قبووڵکردنی ئەستەمە. بەڵام بەداخەوە، لە وڵاتەکەی ئێمەدا و لەناو میدیای کوردیدا، دۆخەکە تەواو پێچەوانەیە، هەر ئەوەندە کەسەکە توانای دەرکەوتنی هەبێت ، ئیتر بەبێ بەهرە و لێهاتووی لەلایەن میدیاکاناوە گەورەدەکرێن و بۆ کۆکردنەوەی بینەر بە چەنەها شێوەی جیاواز بەکاردەهێنرێن. دەبینین میدیا زۆرجار بە ناونیشانی مۆدێلەوە، چاوپێکەوتن لەگەڵ هەندێ لەم کچانە دەکات کە نە مۆدێلن، نە فشانن، نە ستایلن، وەلێ میدیا هەم ناوبانگیان بۆ درووست دەکات و هەمیش دەیانکات بە بەزمی سۆشیاڵ میدیا.. بێ گومان ئەگەر لایەنی پەیواندیدار مەبەستی بێت زۆر ئاسان دەتوانێت کۆنترۆڵی ئەو میدیانە بکات کە بە مەبەست،ناوبانگ بۆ کەسانی بێ بەهرەو بێتوانا پەیدا دەکەن.

ناوبانگ لای عاریفان

هەبوونی ناو و ناوبانگ لای عاریفان بە پێچەوانەوەیە. لای ئەوان گرنگ نییە ناوبانگیان لێرەدا چۆنە، گرنگ ئەوەیە ناوبانگیان لەولا (دوای مردن) چۆنە.

مەحوی وتەنی: بەبێ نامی ژیام و نامەوەر چووم…

:

مەولانا سەبارەت بەم بەڵایە دەفەرموێت:

نردبان خلـــق ایـــــــــن ما و منیست
عـــــاقبت زیـــــــن نردبان افتادنیست
هـــــــر که بالاتـــــــــر رود ابلەترست
که استخوان او بتر خــواهد شکست

مەولانا پێی وایە کە هەر کەس لە پەیژەی (من من و ئێمە) سەر بکەوێت، لە کۆتاییدا هەر بەردەبێتەوە. واتە هەرکەس بە پەیژەی ناو و ناوبانگ و خۆپەرستی و خۆویستی و شوهرەت دا سەربکەوێت، دواجار بەشی هەر کەوتن و مل شکاندنە. هەرکەس زیاتر سەربکەوێت گەمژەتر و نەفامترە، چونکە تا بەرزتر ببێتەوە خراپتر ئێسك و پروسکی تێکدەشکێت.

ناوبانگ وەکو فودانە (میزەڵان) وایە، هەتا گەورەتر بێت دەنگی تەقینی گەورەتر و حەیابەرتر و ئابڕووبەرانەتر دەبێت. هەر کەس زیاتر بەم پەیژەیەدا سەربکەوێت، ئەگەر بەر بێتەوە گۆزەکەی دەستی

زیاتر دەزرنگێ و سەدای بەرزترە. وەسف و ستایش و پێداهەڵدانی خەڵکیش نرخی قروشێکیان نییە، چونکە ئەم خەڵکە وەکو کەوان وان، هەتا زیاتر لە ئاستتدا بچەمێنەوە ئەو تیرەی کە بێت دەهاون مەرگبارتر و کوشندەتر دەبێت.

ناوبانگ یەکێکە لە سەربازەکانی نەفس، ئەگەر زوو فریای نەکەوی مەملەکەتی دێت داگیر دەکات.

غەزالی رەحمەتی خوای لێبێت لە بابی (مهلكات)ی کتێبی (احياء علوم الدين)دا زۆر بە شێوەیەکی مەترسیدار باسی ئەم بابەتەی کردووە.

ئەوەی لە دنیای ئەمڕۆدا دەیبینین ئەوەیە کە بازاڕی ناوبانگ لە هەموو شتی تر ڕەواجی زیاترە. مرۆڤ لە پێناوی بەدەستهێنانی ناوبانگدا هەموو کارێك دەکەن. بۆ ئافرینێك لە دەیان دەرگای ناشرینی نەفرەتی تەقولباب دەکەن.

مەحویی گەورە فەرموویەتی:

دەخاتە فکری ئەهلی مەعریفەت شێوەی جەجاڵ ئەلحەق
دەبینی بەعزە ئەشخاصی بە دوویا خەرگەلەی مەخلــوق